

## Projektplan för forskningscirkel om läromedelsbruk

Forskningscirkelledare Jörgen Mattlar

### Bakgrund

Det nya examensmålet i högskoleförordningen om läromedelskunskap började gälla den 1 juli 2024 för grund-, yrkes, och ämneslärarexamen. Det här innebär att alla lärarstudenter som påbörjat sin utbildning hösten 2024 och senare kommer att få utbildning i läromedelskunskap och om läromedelsbruk. Det är viktigt att tillägga att intentionen med det nya examensmålet gäller specifikt användning av läromedel. I och med att även skollagen fått ett tillägg som trätt i kraft 1 juli 2024 kommer elevens rätt till läromedel av hög kvalitet att garanteras. Båda dessa tillägg, såväl i högskoleförordningen som skollagen, grundar sig i läroboksutredning SOU 2021:70 som pekade på bristen av kvalitativa läromedel och specifikt betonade vikten av läsning och arbete i den analoga läroboken som motvikt till digitaliseringen.

I den nya skollagsformuleringen är ett läromedel en analog eller digital text som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes-, eller ämnesområdesplan. Läromedlet ska dessutom vara producerat av ett förlag som bedriver utgivning av professionell art.

Syftet med lagens snävare definition är förstas att höja läromedelskvaliteten för lärare och elever men även att utvärdering och uppföljning av huvudmännens resurstilldelning för läromedel förenklas. Detta har inte tidigare varit möjligt eftersom läromedel inte definierats tydligt nog. Den nuvarande regeringens avsikt är med andra ord att stärka läromedelsbruket i undervisningen. Den här ändringen i både examensordning och skollag ska ses mot bakgrund av det forskningsstöd som gäller sambandet mellan användning av läroböcker av god kvalitet och goda kunskapsresultat. Den aktuella forskningscirkeln i läromedelsbruk behandlar därför ett ämne som redan har bevakats och kommer att bevakas av myndigheter och diskuteras framöver i svensk skoldebatt.

### Forskningscirkeln

Forskningscirkelns övergripande problemformulering gäller den nuvarande relativt svaga kunskapsbas som finns angående hur läromedelsbruket ser ut i olika skolämnen och hur eleverna uppfattar läromedel samtidigt som regeringens intentioner är att stärka och öka läromedelsbruket. Forskningscirkeln syftar mer specifikt till att skapa kunskap om hur läromedelsbruket ser ut i olika skolämnen och i olika årskurser i grundskolan och gymnasieskolan samt hur läromedelsbruket kan förbättra undervisningen och elevernas lärande. I forskningscirkeln kan deltagarna rikta in sig mot studier av det egna undervisningsämnet läromedelsbruk och/eller elevernas uppfattningar om läromedel och läromedelsanvändning av olika slag.

I linje med forskningscirkeln som verksamhetsform kommer de specifika inriktningarna och metodvalen att ske med utgångspunkt i den litteraturläsning och de diskussioner som förs inom forskningscirkeln. Huvudboken i denna cirkel är *Läromedel som didaktisk resurs – med läroboken i fokus* (Mattlar, 2025). Exakta syftesformuleringar och metodval formuleras under forskningscirkeln inledande träffar.

Den praktiska betydelsen av forskningscirkeln är att deltagarna inkl. cirkelledaren kommer att fördjupa sin kunskap om läromedelsbrukets förtjänster men även att identifiera problemområden

#### *FoSam forskningscirkel nr 4*

som framträder i undervisningen med olika läromedelstyper. Det övergripande verksamhetsrelaterade syftet med forskningscirkeln gäller självfallet optimering av elevernas utveckling och lärande.

Datum för träffarna:

#### HT25

10 september kl 9-12 (Blåsenhus)

14 oktober kl 9-12 (zoom)

13 november kl 9-12 (Blåsenhus)

10 december kl 9-12 (zoom)

#### VT26 (prel)

4 februari (zoom)

12 mars (Blåsenhus)

14 april (zoom)

20 maj (Blåsenhus)

Forskningscirkeln avslutas med en gemensam resultatpresentation tidigt hösten 2026 för att sprida erfarenheterna till en bredare krets av yrkesverksamma.